Επίσημη Εφημερίδα
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EL
Σειρά C

C/2026/1957

28.4.2026

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

«Δική μου η φωνή, δική μου και η επιλογή!» — Υπέρ των ασφαλών και προσβάσιμων αμβλώσεων

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(C/2026/1957)

Εισηγητής: **José Antonio MORENO DÍAZ**

Σύμβουλοι	Lidia FERNANDEZ MONTES (για τον εισηγητή, Ομάδα II) Rugilė BUTKEVIČIŪTĖ (για την Ομάδα III)
Απόφαση της συνόδου ολομέλειας:	18.9.2025
Νομική βάση	Άρθρο 52 παράγραφος 2 του Εσωτερικού Κανονισμού
Αρμόδιο όργανο	Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη
Έγκριση από το τμήμα	26.11.2025
Έγκριση από την Ολομέλεια	21.1.2026
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	602
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	196/12/11

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) θέλει να επισημάνει και να χαιρετίσει τις προσπάθειες που καταβάλλει η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών μέσω της εκστρατείας «My Voice, My Choice» (Δική μου φωνή, δική μου επιλογή) προκειμένου να βρεθεί ένας ρεαλιστικός τρόπος εξασφάλισης της πρόσβασης όσον αφορά το δικαίωμα των γυναικών στην άμβλωση στην ΕΕ.

1.2. Απαντώντας στην πρωτοβουλία αυτή, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι η άμβλωση αποτελεί και πρέπει να αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα που συναρτάται με πολλά άλλα δικαιώματα, όχι μόνο με το δικαίωμα στην υγεία, και ότι πρέπει να διασφαλίζεται η αποτελεσματική και ουσιαστική άσκησή του από διατομεακή σκοπιά.

1.3. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει πρόταση χρηματοδοτικής στήριξης στα κράτη μέλη, ώστε κάθε γυναίκα στην Ευρώπη που δεν έχει ακόμη πρόσβαση σε ασφαλή και νόμιμη άμβλωση να μπορεί να προβεί σε ασφαλή διακοπή της κύησης σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο της εκάστοτε χώρας.

1.4. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει εκ νέου ότι η άρνηση ή η παρεμπόδιση της φροντίδας άμβλωσης συνιστά θεσμική έμφυλη βία κατά την έννοια της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης και της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1385 ([1]). Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμπεριλάβουν την πρόσβαση στην άμβλωση στα συστήματά τους για την πρόληψη της έμφυλης βίας και τη στήριξη των θυμάτων και, ειδικότερα, στα δημόσια συστήματα υγείας τους.

1.5. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι, σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 8 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), καθώς και με τα άρθρα 1, 3, 21 και 35 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, η πρόσβαση σε ασφαλείς και νόμιμες αμβλώσεις αποτελεί μέρος του καθήκοντος της ΕΕ για προάσπιση της αξιοπρέπειας, της ακεραιότητας και της ισότητας των γυναικών.

([1]) Οδηγία (ΕΕ) 2024/1385 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της εξ οικείων βίας (ΕΕ L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

1.6. Η απόφαση περί διακοπής της κύησης πρέπει να αφορά αποκλειστικά τις ενδιαφερόμενες γυναίκες, που πρέπει να αποφασίζουν αυτόνομα, χωρίς εξαναγκασμό, παραπληροφόρηση και στιγματισμό

1.7. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η πρόσβαση σε ασφαλή και νόμιμη άμβλωση πρέπει να συνοδεύεται από πολιτικές και προγράμματα που διασφαλίζουν την ελευθερία τεκμηριωμένης επιλογής και την ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση για ολόκληρο τον πληθυσμό. Κάθε γυναίκα και κάθε κορίτσι έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν αυτόνομες και τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με το σώμα και την αναπαραγωγική ζωή τους, χωρίς να εμποδίζονται από εκβιασμούς, παραπληροφόρηση ή στιγματισμό.

1.8. Η ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση —όπως ορίζεται στο άρθρο 14 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, στη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού και στις διεθνείς τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές της UNESCO σχετικά με την ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση— είναι ουσιαστικής σημασίας για την πρόληψη ανεπιθύμητων κυήσεων, την προώθηση της ισότητας των φύλων και την προστασία από τη σεξουαλική βία.

1.9. Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν την κατάλληλη για την εκάστοτε ηλικία και τις διαφορετικές ικανότητες, επιστημονικά ορθή ολοκληρωμένη σεξουαλική αγωγή στα σχολικά προγράμματα σπουδών και στα σχετικά κοινοτικά προγράμματα, να μεριμνήσουν για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των εν λόγω προγραμμάτων και να διασφαλίσουν ότι οι επαγγελματίες του τομέα της υγείας είναι σε θέση να σέβονται την εν επιγνώσει συναίνεση και την αυτονομία των ασθενών.

1.10. Η ΕΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να αποσαφηνίσει τον τρόπο με τον οποίο θα διαρθρωθούν τα κονδύλια της ΕΕ προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η άσκηση αυτού του δικαιώματος, καθώς και οι μηχανισμοί χρηματοδοτικής στήριξης για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που παρέχουν κάλυψη στις γυναίκες που σκέφτονται να προχωρήσουν σε άμβλωση.

1.11. Ελλείψει δεδομένων που θα διευκόλυναν την δέουσα υλοποίηση αποτελεσματικών πολιτικών, η ΕΟΚΕ συνιστά να συλλέγονται από το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) και τη Eurostat αναλυτικά δεδομένα σχετικά με τη υγεία και τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα.

1.12. Η ΕΟΚΕ κρίνει αναγκαία την ενίσχυση αυτών των δικαιωμάτων των γυναικών έναντι των επιθέσεων από την ακροδεξιά και από φονταμενταλιστικές ομάδες.

2. **Γενικές παρατηρήσεις**

2.1. Η εκστρατεία «My Voice, My Choice» προσφέρει στους Ευρωπαίους πολίτες την ευκαιρία να καταστήσουν τη ζωή των γυναικών πιο ελεύθερη, πιο ασφαλή και καλύτερη, οπουδήποτε και αν ζουν στην Ένωση και ανεξάρτητα από τις συνθήκες στις οποίες βρίσκονται.

2.2. Στο πλαίσιο αυτό, η εκστρατεία επισημαίνει ότι η έλλειψη πρόσβασης στην άμβλωση σε πολλές χώρες της Ευρώπης όχι μόνο θέτει τις γυναίκες σε κίνδυνο σωματικής βλάβης, αλλά προκαλεί επίσης αδικαιολόγητο οικονομικό και ψυχολογικό άγχος στις γυναίκες και τις οικογένειες, ιδίως δε σε εκείνες που ζουν υπό συνθήκες κοινωνικής, οικονομικής, εργασιακής ή πολιτιστικής αβεβαιότητας και που είναι λιγότερο σε θέση να επωμιστούν το κόστος.

2.3. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει πρόταση χρηματοδοτικής στήριξης στα κράτη μέλη, ώστε κάθε γυναίκα στην Ευρώπη που δεν έχει ακόμη πρόσβαση σε ασφαλή και νόμιμη άμβλωση να μπορεί να προβεί σε ασφαλή διακοπή της κύησης σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο της εκάστοτε χώρας.

2.4. Η λύση αυτή θα μπορούσε να λάβει τη μορφή μηχανισμού προαιρετικής συμμετοχής, ο οποίος θα είναι ανοικτός στα κράτη μέλη σε εθελοντική βάση. Όσοι επιλέξουν να συμμετάσχουν θα λάβουν στη συνέχεια χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ για να αντισταθμίσουν τη βαρύτητα αυτής της προσπάθειας αλληλεγγύης. Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών που φέρει τον ίδιο τίτλο εμπίπτει στην υποστηρικτική αρμοδιότητα της ΕΕ.

2.5. Η πρωτοβουλία έχει λάβει δηλώσεις υποστήριξης από 1 124 513 άτομα τα οποία προέρχονται από την Αυστρία, το Βέλγιο, τη Βουλγαρία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Δανία, την Ελλάδα, την Εσθονία, την Κύπρο, την Ιρλανδία, την Ισπανία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, την Κροατία, τη Λετονία, τη Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, τη Μάλτα, την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία, τη Σλοβακία, τη Σλοβενία, τη Σουηδία, την Τσεχία και τη Φινλανδία. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ εξαίρει τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν με αυτή τη συλλογή υπογραφών.

2.6. Η πρωτοβουλία, η οποία καταχωρίστηκε στις 10 Απριλίου 2024, επικυρώθηκε την 1η Σεπτεμβρίου 2025, γεγονός που καταδεικνύει σαφώς ότι εμπίπτει στην αρμοδιότητα της ΕΕ και όχι σε εκείνες των κρατών μελών.

2.7. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την αμέριστη υποστήριξή της στην πρωτοβουλία αυτή, η οποία σηματοδοτεί ένα ακόμη βήμα προς την επίτευξη ασφαλούς, νόμιμης και προσβάσιμης άμβλωσης για τις γυναίκες στην ΕΕ.

3. **Ειδικές παρατηρήσεις**

3.1. Η πρόσβαση σε ασφαλή και νόμιμη άμβλωση πρέπει να θεωρείται ανθρώπινο δικαίωμα. Πρόκειται για ζήτημα που άπτεται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η δε διασφάλιση της διαθεσιμότητά της είναι ο καλύτερος τρόπος προστασίας της σωματικής αυτονομίας των γυναικών και μείωσης της μητρικής θνησιμότητας.

3.2. Η απόφαση περί διακοπής της κύησης πρέπει να αφορά αποκλειστικά τις ενδιαφερόμενες γυναίκες, που πρέπει να αποφασίζουν αυτόνομα, χωρίς εξαναγκασμό, παραπληροφόρηση και στιγματισμό

3.3. Τα κράτη οφείλουν να μεριμνούν για τον σεβασμό, την προστασία και την πραγμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων που σχετίζονται με την υγεία και των δικαιωμάτων στη σωματική, σεξουαλική και αναπαραγωγική αυτονομία. Όταν οι υπηρεσίες ασφαλούς και νόμιμης άμβλωσης περιορίζονται χωρίς αιτιολόγηση ή δεν καθίστανται πλήρως διαθέσιμες, περιορίζεται όχι μόνο η πρόσβαση στην άμβλωση αλλά και το ίδιο το δικαίωμα στην άμβλωση, και αυτό μπορεί να θέσει σε κίνδυνο σειρά άλλων ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προστατεύονται διεθνώς, όπως το δικαίωμα της μη διακριτικής και της ίσης μεταχείρισης, το δικαίωμα στη ζωή, την υγεία και την ενημέρωση, το δικαίωμα στην απαγόρευση της σκληρής, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και το δικαίωμα αυτονομίας και σωματικής ακεραιότητας, το δικαίωμα των ανθρώπων να αποφασίζουν για τον αριθμό των παιδιών τους και τη χρονική απόσταση μεταξύ τους, το δικαίωμα στην ελευθερία, το δικαίωμα των ανθρώπων να ωφελούνται από την επιστημονική πρόοδο, και το δικαίωμα στην ελευθερία συνείδησης και θρησκεύματος.

3.4. Τα δικαιώματα αυτά κατοχυρώνονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και προστατεύονται μέσω πολυάριθμων διεθνών συνθηκών, όπως το Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα (ICESCR), το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ICCPR), η Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων, η Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW), η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) και η Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού (UNCRC), καθώς και σε περιφερειακής εμβέλειας συνθήκες στην Αφρική, την Αμερική και την Ευρώπη.

3.5. Το άρθρο 12 παράγραφος 1 της Σύμβασης για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών ορίζει ότι «[Τ]α κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών στον τομέα της υγειονομικής περιθάλψεως, ώστε να εξασφαλίσουν σ' αυτές, σε βάση ισότητας άνδρα και γυναίκας, τα μέσα ώστε να δικαιούνται ιατρικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων κι εκείνων που αφορούν τον οικογενειακό προγραμματισμό». Ακόμα πιο συγκεκριμένα, στη γενική σύστασή της αριθ. 35, η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW) δηλώνει ρητά ότι η ποινικοποίηση της άμβλωσης συνιστά παραβίαση της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και των συναφών δικαιωμάτων των γυναικών και μορφή έμφυλης βίας, και παροτρύνει τα κράτη να καταργήσουν κάθε νομοθεσία που ποινικοποιεί την άμβλωση.

3.6. Σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 8 της ΣΕΕ και της ΣΛΕΕ, καθώς και με τα άρθρα 1, 3, 21 και 35 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, η πρόσβαση σε ασφαλείς και νόμιμες αμβλώσεις αποτελεί μέρος του καθήκοντος της ΕΕ για προάσπιση της αξιοπρέπειας, της ακεραιότητας και της ισότητας των γυναικών.

3.7. Η σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία δεσμεύει τα συμβαλλόμενα κράτη να παρέχουν στα άτομα με αναπηρία δωρεάν ή οικονομικά προσιτές παροχές υγείας και προγράμματα σε ίση βάση με τους άλλους πολίτες, μεταξύ άλλων στον τομέα της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας, καθώς και προγράμματα για τη δημόσια υγεία σχεδιασμένα βάσει του πληθυσμού.

3.8. Επιπλέον, η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ έχει αναγνωρίσει ρητά ότι η απόφαση μιας γυναίκας να διακόψει οικειοθελώς την εγκυμοσύνη της αποτελεί μέρος του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και ότι ο μη σεβασμός της απόφασης μιας γυναίκας να υποβληθεί σε νόμιμη άμβλωση συνιστά παραβίαση του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή, μεταξύ άλλων και σε περιπτώσεις στις οποίες οι δικαστικές αρχές παρεμβαίνουν σε μια τέτοια απόφαση ([2]).

3.9. Πιο πρόσφατα, οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών συμπεριέλαβαν τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα συναφή δικαιώματα μεταξύ των στόχων τους, ιδίως ο στόχος 3.7 (διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένου του οικογενειακού προγραμματισμού, της ενημέρωσης και εκπαίδευσης, και της ενσωμάτωσης της αναπαραγωγικής υγείας σε εθνικές στρατηγικές και προγράμματα) και ο στόχος 5.6 (ο οποίος προσδιορίζει την ανάγκη διασφάλισης της καθολικής πρόσβασης στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία καθώς και διασφάλισης των αναπαραγωγικών δικαιωμάτων, όπως έχει συμφωνηθεί με βάση το Πρόγραμμα Δράσης της Διεθνούς Διάσκεψης για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη, την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου, και τα έγγραφα που προέκυψαν από τις διασκέψεις αναθεώρησης).

([2]) https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Women/WRGS/SexualHealth/INFO_Abortion_WEB.pdf.

3.10. Επιπλέον, στη γνωμοδότησή της με θέμα «Η βία κατά των γυναικών ως ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων: τρέχουσα κατάσταση των μέτρων σε ολόκληρη την ΕΕ» ([3]), η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με ανησυχία ότι οι υφιστάμενοι περιορισμοί στην ελεύθερη και ασφαλή εθελούσια διακοπή της κύησης, όπως και η παρενόχληση που υφίστανται οι γυναίκες —ιδίως κοντά σε κλινικές— δεν λογίζονται ως συγκεκριμένες μορφές βίας κατά των γυναικών, και συνιστά τη θέσπιση νομοθεσίας για ασφαλείς ζώνες γύρω από τις κλινικές με σκοπό την πρόληψη της παρενόχλησης και του εκφοβισμού.

3.11. Η διασφάλιση των σεξουαλικών και αναπαραγωγικών δικαιωμάτων των γυναικών θα πρέπει να περιλαμβάνει το δικαίωμα να μπορούν να αποφασίζουν ελεύθερα σχετικά με τον εκούσιο τερματισμό της κύησης και το δικαίωμα στην άμβλωση, καθώς και την αποτελεσματική πρόσβαση στην άμβλωση. Υπό το πρίσμα των συστηματικών επιθέσεων από φονταμενταλιστικές και ακροδεξιές ομάδες, η ΕΟΚΕ κρίνει ότι είναι αναγκαίο να προβλέπονται νομικά μέτρα στα κράτη μέλη που θα διασφαλίζουν όχι μόνο το εν λόγω δικαίωμα αλλά και την ελεύθερη άσκησή του.

3.12. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι, ακόμη και όταν η άμβλωση είναι νόμιμη, οι περιφερειακές και κοινωνικές ανισότητες εξακολουθούν να περιορίζουν την πραγματική πρόσβαση σε αυτήν. Σε αρκετές αγροτικές, φτωχότερες ή πολιτιστικά συντηρητικές περιοχές, οι ανεπαρκείς ιατρικές υποδομές συνδυάζονται με στιγματισμό, ηθική πίεση και εδραιωμένους πατριαρχικούς κανόνες, σε ορισμένα τοπικά πλαίσια που εξακολουθούν να καθοδηγούνται από παραδοσιακούς πατριαρχικούς κώδικες τιμής ή ισχυρές κοινοτικές πιέσεις. Οι συνθήκες αυτές συνεπάγονται φόβο, σιωπή, ακόμη και κρυφές γεννήσεις, με σοβαρές συνέπειες για τη σωματική και ψυχική υγεία. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η διασφάλιση πραγματικής πρόσβασης προϋποθέτει όχι μόνο νομικές και θεσμικές εγγυήσεις, αλλά και εκπαιδευτικά και κοινωνικά μέτρα για την καταπολέμηση του στιγματισμού και την προστασία της αυτονομίας των γυναικών.

3.13. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει εκ νέου ότι η άρνηση ή η παρεμπόδιση της φροντίδας άμβλωσης συνιστά θεσμική έμφυλη βία κατά την έννοια της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης και της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1385. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμπεριλάβουν την πρόσβαση στην άμβλωση στα συστήματά τους για την πρόληψη της έμφυλης βίας και τη στήριξη των θυμάτων και, ειδικότερα, στα δημόσια συστήματα υγείας τους.

3.14. Στις 4 Μαρτίου 2024, η Γαλλία συμπεριέλαβε το δικαίωμα στην άμβλωση στο Σύνταγμά της, και έγινε η πρώτη χώρα στον κόσμο που κατοχύρωσε την άμβλωση ως συνταγματικό δικαίωμα, με σκοπό τη λήψη μέτρων διασφάλισης σε περίπτωση εναντίωσης στο δικαίωμα στην άμβλωση στην ΕΕ και παγκοσμίως. Ήδη από τον Ιανουάριο του 2022, ο Emmanuel Macron, τότε εκ περιτροπής Πρόεδρος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είχε προτείνει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να συμπεριληφθεί το δικαίωμα στην άμβλωση στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

3.15. Οι έρευνες δείχνουν ότι ένα σύνθετο δίκτυο 275 παραγόντων, με χρηματοδότηση ύψους 1,18 δισ. δολαρίων ΗΠΑ μεταξύ 2019 και 2023, έχει ως στόχο την υπονόμευση των σεξουαλικών και αναπαραγωγικών δικαιωμάτων στην Ευρώπη ([4]). Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη συντονισμένης και προορατικής ευρωπαϊκής αντίδρασης για την προστασία αυτών των δικαιωμάτων.

3.16. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ θεωρεί —όπως άλλοι διεθνείς οργανισμοί— ότι η πρόσβαση στην υγεία και τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών ασφαλούς και νόμιμης άμβλωσης που εξασφαλίζουν την αποτελεσματική πρόσβαση, αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα, και ότι η υγεία και τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα είναι απαραίτητα για την προάσπιση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, καθώς συνδέονται με την καταπολέμηση της σεξουαλικής και έμφυλης βίας και την επίτευξη της ισότητας των φύλων και την άσκηση άλλων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα των ανθρώπων στη ζωή, την υγεία, την ιδιωτική ζωή, την ασφάλεια, τη μη διακριτική μεταχείριση, την ισότητα ενώπιον του νόμου και την απαγόρευση των βασανιστηρίων και κάθε άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.

3.17. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει τη δέσμευση της ΕΕ να διασφαλίζει ότι όλες οι γυναίκες και τα κορίτσια έχουν πλήρη σωματική αυτονομία και πλήρη και αυτόνομο έλεγχο των ζητημάτων που σχετίζονται με τη σεξουαλικότητα και τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματά τους, και μπορούν να αποφασίζουν ελεύθερα σχετικά με αυτά, χωρίς διακρίσεις, εξαναγκασμό ή βία ([5]).

3.18. Η ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση —όπως ορίζεται στο άρθρο 14 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, στη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού και στις διεθνείς τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές της UNESCO σχετικά με την ολοκληρωμένη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση— είναι ουσιαστικής σημασίας για την πρόληψη ανεπιθύμητων κυήσεων, την προώθηση της ισότητας των φύλων και την προστασία από τη σεξουαλική βία.

([3]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής — Η βία κατά των γυναικών ως ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων: τρέχουσα κατάσταση των μέτρων σε ολόκληρη την ΕΕ (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας) (ΕΕ C, C/2025/2005, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2005/oj).

([4]) Ευρωπαϊκό Κοινοβουλευτικό Φόρουμ για Σεξουαλικά και Αναπαραγωγικά Δικαιώματα: *The Next Wave: How Religious Extremism Is Regaining Power (Το επόμενο κύμα: Πώς ο θρησκευτικός εξτρεμισμός ανακτά εξουσία)*.

([5]) https://www.igualdad.gob.es/wp-content/uploads/DECLARACION-MINISTERIAL-SDSR-FIRMADA-1.pdf.

3.19. Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν την κατάλληλη για την εκάστοτε ηλικία, προσαρμοσμένη στις διαφορετικές ομάδες και επιστημονικά ορθή ολοκληρωμένη σεξουαλική αγωγή στα σχολικά προγράμματα σπουδών και στα σχετικά κοινοτικά προγράμματα, να μεριμνήσουν για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των εν λόγω προγραμμάτων και να διασφαλίσουν ότι οι επαγγελματίες του τομέα της υγείας είναι σε θέση να σέβονται την εν επιγνώσει συναίνεση και την αυτονομία των γυναικών.

3.20. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει την ιδιαίτερα ευάλωτη θέση των εθνοτικών και θρησκευτικών μειονοτήτων, των γυναικών που μεταναστεύουν, προέρχονται από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα ή ζουν σε αγροτικές περιοχές, των γυναικών με αναπηρία, και των ομοφυλόφιλων ή αμφιφυλόφιλων γυναικών, μεταξύ άλλων, όσον αφορά την πρόσβαση στο δικαίωμα άμβλωσης, τονίζει δε την ανάγκη για μια διατομεακή προσέγγιση.

3.21. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι νομοθετικές αλλαγές πρέπει να συνοδεύονται από βιώσιμη χρηματοδοτική στήριξη για την πραγμάτωση του ουσιαστικού δικαιώματος πρόσβασης σε περίθαλψη άμβλωσης.

3.22. Η ΕΟΚΕ φρονεί πως, όπως επισήμανε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 11ης Απριλίου 2024 (με 336 ψήφους υπέρ, 163 κατά και 39 αποχές), το δικαίωμα στην άμβλωση και η χρηματοδότησή του θα πρέπει να κατοχυρωθούν στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ ([6]).

3.23. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναλάβει τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία και να διασφαλίσει την προσβασιμότητα του δικαιώματος στην άμβλωση, καθώς και την ουσιαστική διαθεσιμότητά του, με την άμεση κατάρτιση χρονοδιαγράμματος.

3.24. Η ΕΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να αποσαφηνίσει τον τρόπο με τον οποίο θα διαρθρωθούν τα κονδύλια της ΕΕ προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η άσκηση αυτού του δικαιώματος, καθώς και οι μηχανισμοί χρηματοδοτικής στήριξης για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που παρέχουν κάλυψη στις γυναίκες που επιθυμούν να προχωρήσουν σε άμβλωση.

3.25. Ελλείψει δεδομένων, η ΕΟΚΕ συνιστά να συλλέγονται από το EIGE και τη Eurostat αναλυτικά δεδομένα σχετικά με τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα.

3.26. Η ΕΟΚΕ καλεί επίσης την ΕΕ να υιοθετήσει μια πολιτική ενεργού καταπολέμησης της παραπληροφόρησης σχετικά με την άμβλωση που καθοδηγείται από την ακροδεξιά, η οποία αποτελεί εμπόδιο στην αυτονομία των γυναικών και στην προστασία της υγείας τους και την άσκηση των σεξουαλικών και αναπαραγωγικών τους δικαιωμάτων.

3.27. Η ΕΟΚΕ καταδικάζει την υποβάθμιση των δικαιωμάτων των γυναικών και όλες τις οπισθοδρομικές προσπάθειες για τον περιορισμό ή την εξάλειψη της υφιστάμενης προστασίας όσον αφορά τη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και των συναφών δικαιωμάτων καθώς και της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών.

3.28. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει τον θεμελιώδη ρόλο που διαδραματίζει η κοινωνία των πολιτών, και ιδίως οι φεμινιστικές οργανώσεις και οι οργανώσεις για τα δικαιώματα των γυναικών, στην προάσπιση του δικαιώματος στην άμβλωση —ιδίως σε χώρες όπου η άμβλωση απαγορεύεται ή η πρόσβαση σε αυτήν είναι περιορισμένη— και στη διασφάλιση της πρόσβασης στην άμβλωση, επηρεάζοντας τις νομοθετικές μεταρρυθμίσεις, την παροχή υπηρεσιών και τη δημόσια εκπαίδευση. Η ΕΟΚΕ ζητεί ειδική χρηματοδότηση για τη στήριξη αυτών των οργανώσεων, ιδίως στα κράτη μέλη όπου ο χώρος της κοινωνίας των πολιτών συρρικνώνεται και το δικαίωμα στην άμβλωση απειλείται.

3.29. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να διασφαλίσουν τη νομική, σωματική και διαδικτυακή προστασία από τον στιγματισμό, την παρενόχληση και τον εκφοβισμό ακτιβιστών, επαγγελματιών του τομέα της υγείας και γυναικών που αποφασίζουν να προβούν σε άμβλωση.

3.30. Η ΕΟΚΕ σημειώνει με μεγάλη ανησυχία την παγκόσμια οπισθοδρόμηση όσον αφορά τη διεθνή στήριξη του οικογενειακού προγραμματισμού και των σεξουαλικών και αναπαραγωγικών δικαιωμάτων. Ο Οργανισμός Διεθνούς Ανάπτυξης των Ηνωμένων Πολιτειών (USAID) ήταν ανέκαθεν ένας από τους μεγαλύτερους χρηματοδότες των υπηρεσιών οικογενειακού προγραμματισμού και αναπαραγωγικής υγείας παγκοσμίως, στηρίζοντας εκατομμύρια γυναίκες και κορίτσια παγκοσμίως· ωστόσο, πάγωσε σχεδόν όλες τις επιδοτήσεις στον οικογενειακό προγραμματισμό και επανέφερε τον λεγόμενο «κανόνα της παγκόσμιας μέγγενης» (global gag rule). Η ΕΟΚΕ καλεί την ΕΕ να ενισχύσει τον ηγετικό της ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο όσον αφορά την προάσπιση των σεξουαλικών και αναπαραγωγικών δικαιωμάτων και να διασφαλίσει την πρόσβαση σε ζωτικής σημασίας φροντίδα.

([6]) https://www.europarl.europa.eu/news/el/press-room/20240408IPR20314/pliris-elegchos-stis-gunaikes-tis-sexoualikis-ugeias-kai-ton-dikaiomaton-tous.

3.31. Για όλους αυτούς τους λόγους, η ΕΟΚΕ εξαίρει και ευχαριστεί το κίνημα ««My Voice, My Choice» για τις προσπάθειες που καταβάλλει μέσω της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών προκειμένου να βρεθεί ένας ρεαλιστικός τρόπος εξασφάλισης της πρόσβασης όσον αφορά το δικαίωμα των γυναικών στην άμβλωση στην ΕΕ. Επαναλαμβάνει δε ότι η άμβλωση αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα που συναρτάται με πολλά άλλα δικαιώματα, όχι μόνο με το δικαίωμα στην υγεία, και ότι πρέπει να διασφαλίζεται η αποτελεσματική και ουσιαστική άσκησή του από διατομεακή σκοπιά.

Βρυξέλλες, 21 Ιανουαρίου 2026.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Séamus BOLAND